

[Aksel Larsen.]

Jeg ved også, at der er nogle, der opfatter det sådan, at Den arnamagnæanske Kommission på den ene side og professor Helgason på den anden side har så vidt forskellige synspunkter og meninger, at de overhovedet ikke kan forenes. Jeg har med flid studeret deres erklæringer og dokumenter og er kommet til det resultat, at nok anvender Den arnamagnæanske Kommission en temmelig skarp tone over for professor Helgason, men i selve sagen er deres meningsforskelligheder så små, at jeg næsten kan betegne dem som mikroskopiske. Det må i hvert fald absolut være muligt at bygge bro imellem dem.

Ja men derfor tror jeg, det kan lade sig gøre at forhandle med danske videnskabsmænd og forskere, og jeg tror, det kan lade sig gøre at forhandle med islandske videnskabsmænd og forskere, for den sags skyld med norske og svenske også. Jeg tror, det kan lade sig gøre at få fornuftige drøftelser i gang mellem danske og islandske parlamentarikere. Alt dette kunne måske åbne for en løsning, som kunne tilfredsstille alle parter eller tilfredsstille alle parter i så høj grad, selv om ingen blev fuldkommen tilfreds, at der ikke blev alvorlig strid og bitterhed efterpå.

Man kan selvfølgelig stille det spørgsmål til mig: ja men hvilken anden løsning forestiller du dig? Jeg har ingen teori om, hvilken løsning der skulle komme ud af det. Jeg ønsker at få disse forhandlinger eller drøftelser for at se, om de ikke kunne føre til, at vi fik ideer om, hvordan det bedre kunne klares, og jeg skal vel vogte mig for at gøre det, som andre synes at have mod til at gøre, nemlig at stå op i folketinget og tale præcist om, hvorledes det burde eller kunne være — en nordisk løsning eller en dansk-islandsk løsning eller noget sådant. Nej, lad os først tale om sagen med de folk, man bør tale med, så kan det være, at vi finder ud af noget.

Jeg synes, at man har aldeles overeksponeret spørgsmålet om forskningens

vilkår, hvis der udleveres håndskrifter, det være sig mange eller få, til Island. Jeg er aldeles overbevist om, at man ved en fredssommelig drøftelse nok fandt frem til en ordning, så forskningen aldeles ikke led skade, heller ikke selv om man gav Island ejendomsretten til håndskrifterne. Den kunne måske endda blive fremmet derved. Det er klart for mig — og det var det allerede, da vi havde udvalgsforhandlingen i 1961 — at intet håndskrift skal overleveres til Island, før det er behørigt restaureret, konserveret og fotokopieret på bedst mulig måde. Og det vil jo alt sammen tage tid. Det er endvidere en given ting, at håndskrifter frit skal kunne udlånes imellem Reykjavik og København, og jeg formoder, at noget lignende vil være tilfældet mellem Københavns universitet og andre universiteter. Det vil sige, at forskningen altid vil have de bedste muligheder, uanset om Island får håndskrifterne.

Tilbage bliver i grunden kun spørgsmålet om ejendomsretten. Jeg forstår rent menneskeligt godt de professorer i Danmark, der ønsker ejendomsretten til disse håndskrifter, selv om de ikke har virkelig videnskabelig brug for ejendomsretten, for det er jo brugsretten, de skal anvende. Men dér synes jeg det vejer tungere, at det islandske folk må have en langt større moralsk ejendomsret, og denne ejendomsret kan man tilkende Island, uden at forskningen på nogen måde tager skade.

Så er der endelig skindbøgerne, måske de største klenodier af alle, og det er dem, man i særlig grad har haft opmærksomheden henvendt på i Island. Ja men disse skindbøger er i den grad gennemforsket og affotograferet, at de nu ikke er andet end fuldstændig uvurderlige museumsgenstande. Hvor i verden de befinder sig, vil forskningen kunne gå nøjagtig lige så godt, for man kender deres indhold, der er ikke mere at forske i de såkaldte skindbøger. Ja, så er spørgsmålet, om man kan forære museumsgenstande bort, men det kan man særdeles udmærket uanset den internationale ku-